

РЕШЕНИЕ

№ 21420

гр. София, 28.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 65 състав, в публично заседание на 02.10.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ванина Колева

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **3926** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) вр. реда на чл.203 – 207 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано по искова молба на Р. В. Я., ЕГН [ЕГН], от [населено място] срещу Академията на Министерството на вътрешните работи за заплащане, на основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, на обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 3000 лв., ведно с мораторна лихва в размер на 326,79 лв., както и законната лихва върху главницата от датата на завеждане на исковата молба до окончателното изплащане, изразяващи се в преживени душевни болки и страдания, в преживяно чувство на срам от семейството и колегите, обида и огорчение, унижение, накърняване на доброто му име, причинени от отменен като незаконосъобразен административен акт Заповед рег.№ 4581з-2281/ 07.11.2022г. на ректора на Академията на МВР, с който му е било наложено дисциплинарно наказание „порицание“ за срок от 6 месеца.

В писмен отговор ответната страна, Академията на МВР, излага становище за неоснователност на исковата молба. Твърди, че дейността по реализиране на дисциплинарна отговорност не е с публичен характер и не представлява управленска административна дейност по смисъла на АПК, а дисциплинарнонаказващият орган действа в условията на обвързана компетентност. Представя писмени доказателства. Моли исковата претенция да бъде отхвърлена като неоснователна. Претендира разноски.

С отговора на исковата молба от ответника са представени писмени доказателства, приети по делото – заповед № 4581з-55/24.01.2022г. на впд ректор старши комисар доц. д-р Р. Я. за откриване на конкурс за заемане на академична длъжност “Професор, висше училище” във факултет “Полиция” на Академията ма МВР; заповед № 4581з-1128/12.07.2022г. на ректора на Академията на МВР доц. д-р И. В. относно извършване на проверка по получени данни за извършено дисциплинарно нарушение и установяване на неговия извършител; справка рег. № 4581р-12337/04.08. 2022г. относно извършена проверка по чл. 205, ал.2 от ЗМВР; заповед № 4581з-2281/07.11.2022г. за налагане на дисциплинарно наказание “порицание” на ищеца; заповед № 8121к-13230/11.11.2022г. за прекратяване на служебното правоотношение на държавен инспектор доц. д-р Р. В. Я., на основание чл. 226, ал.1, т.5 от ЗМВР; протокол № 6 от заседание на Академичния съвет на Академията ма МВР, състояло се на 02.12.2021г; заявление от 25.03.2022г. от Р. В. Я. за участие в конкурс за заемане на академична длъжност “Професор, висше училище”; Решение № 1657 от 15.05.2023г. по адм. д. № 6861/2022г. на АССГ, с което е отхвърлена жалбата на Р. В. Я. срещу Заповед № РД09-3490 от 08.07.2022 на министъра на образованието, с която е спрял конкурсът за заемане на академична длъжност “професор” и Решение № 5119 от 24.04.2024г. по адм. д. № 6363/2023г. на ВАС, с което решението на АССГ е оставено в сила; Решение № РС-586-22-09 от 15.02.2023г. на КПКОНПИ, с което е установен конфликт на интереси по отношение на доц. д-р Р. Я.; Решение № 730 от 01.02.2024г. по адм. д. № 4707/2023г. на АССГ (невлязло в сила), с което жалбата срещу решението на КПКОНПИ е отхвърлена. В хода на съдебното производство от ответника са представени още заверени копия на: заповед № 8121К-13229/11.11.2022 г. и приложената към нея докладна записка рег. № 4581р-12384/05.08.2022 г., видно от които доц. Р. Я. е награден с почетен знак на Академията на МВР при освобождаването му от длъжност; писмо от Дирекция „Човешки ресурси“ на Академията на МВР, в което са описани по години броя на извършените проверки и наложени дисциплинарни наказания на служители на Академията. Представен е и сигнал от доцент Я. срещу настоящия ректор на Академията на МВР в подкрепа на твърдението на ответника, че производството по настоящето дело е образувано с цел реваншизъм.

Приложено е за послужване адм. д № 10808/2022г. по описа на АССГ.

От ищеца, като доказателства за претърпените неимуществени вреди, са представени и са приети като доказателства 4 броя болнични листове.

По искане на страните са разпитани по двата свидетели на всяка страна. От показанията на свидетеля доц. С. Г. С., колега на ищеца от 30 години и декан на факултет „Полиция“ към момента на налагане на дисциплинарното наказание на ищеца, се установява, че доц. Я. бил известен в Академията на МВР с възможно най-доброто име, нямал никакви наказания като служител на МВР, никой не се е оплаквал от него за негативно отношение. Той е стриктен преподавател, като човек изключително морален. След като му било наложено дисциплинарното наказание за ищеца било много неприятно, почувствал се унижен от отношението на колегите, на много от които е преподавал. Това се отразило на здравословното му състояние, на семейството му. Бил под постоянно напрежение. Според свидетеля доц. В., ректор на Академията на МВР, търсил “нещо като отмъщение” спрямо доцент Я., който напуснал системата не по собствено желание. Според свидетеля доц. Я. бил човек на честта, награден с почетен знак на школата в П., може би най-перфектният

преподавал, без нито едно наказание, награждаван всяка година. След започване на дисциплинарната проверка срещу ищеца колегите и курсантите го заобикаляли по коридора, никой не влизал в кабинета му, където преди постоянно имало хора за консултации. В периода след налагане на наказанието свидетелят С. се е виждал с ищеца, когато са имали общи занятия във Висшето училище по сигурност и икономика в [населено място], където и двамата преподават в момента, на два месеца поне два пъти. След налагане на наказанието ищецът бил угнетен и обиден, постъпил е и в болница, където свидетелят е ходил да го види.

Според показанията на свидетеля М. М. И., колега на доц. Я. от 30 години в Академията на МВР, като се завело делото доц. Я. се чувствал много потиснат, унижен. Повечето колеги го избягвали. Затворил се много в себе си. Постъпил в болница с хипертонична криза. Чувствал се с накърнено достойнство, бил унижен. Според свидетеля И., ищецът винаги се е държал коректно, точно. Години наред бил редактор на бюлетина, бил с високо реноме в академичната област, много етичен и коректен. Свидателят заявява, че в Академията на МВР се коментирало наложено на ищеца дисциплинарно наказание.

От показанията на свидетеля Н. П. П. – М., началник на сектор „Секретариат“ в Академията на МВР, разпитана по искане на ответника, се установява, че е практика да се образуват дисциплинарни проверки срещу служители на МВР, често се получават сигнали и често има проверки срещу служители. Когато има образувана такава дисциплинарна проверка, нещата се знаят между комисията, която проверява това, между колеги не се говори за това, дори да знаят, не обсъждат. Свидателят заявява, че не е чула негативни коментари за проверката срещу ищеца. След налагане на наказанието на доцент Я. също не е чувала да се говори за това и това не е повлияло на работата му, а отношението между колегите не се променили. След като е бил наказан е преподавал в Академията докато навърши 60 години. Свидателят заявява, че ищецът е уважаван преподавател и не си спомням да е бил наказван друг път.

От показанията на свидетеля С. П. И., декан на факултет „Полиция“ в Академията на МВР и председател на комисията, извършила проверка във връзка с дисциплинарното нарушение на ищеца, се установява, че в МВР и в Академията е практика да се образуват дисциплинарни проверки. По време на извършване на конкретната проверка не е обсъждана тази проверка, не са изнесени факти и обстоятелства по хода ѝ. Свидателят заявява, че няма данни за коментари за тази проверка и не е имало интерес към нея. След налагане на наказанието на доцент Я. според свидетеля не е имало коментари, обсъждания, сред студентите и курсантския състав. По-голямата част от служителите дори не били разбрали. Не е забелязал наказанието да се е отразило на работата му това, като продължил да си изпълнява задълженията съвестно както до този момент. Според свидетеля С. И. репутацията на доцент Я. не била накърнена и той напуснал Академията на МВР около месец след налагане на наказанието с уважение, бил награден.

Ответникът твърди, че свидетелите, водени от ищеца, са заинтересовани и не са били очевидци на обстоятелствата, за които свидетелстват, тъй като са напуснали Академията на МВР и водят дела, за което представя писмени доказателства – заповеди и сигнали, подадени от свидетеля С. и ищеца срещу ректора на Академията на МВР.

Установената фактическа обстановка не се оспорва от страните.

При така установените факти и събраните по делото доказателства съдът прави следните правни изводи:

Относно допустимостта на иска:

Искът е с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ във вр.чл.203 и сл. от АПК, предвид изложените фактически обстоятелства в исковата молба, че ищецът е неблагоприятно засегнат и е претърпял неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от отменен по съдебен ред като незаконосъобразен административен акт – Заповед рег.№ 4581з-2281/ 07.11.2022г. на ректора на Академията на МВР, с който му е било наложено дисциплинарно наказание „порицание“ за срок от 6 месеца. Искът за обезщетение е предявен срещу надлежен ответник - юридическото лице (чл.37, ал.2 от ЗМВР), в чиято структура е органът, издал незаконосъобразния административен акт и е допустим за разглеждане в производството пред Административен съд София-град по реда на глава XI от АПК, като предявен пред съда по настоящия адрес на увредения. Изпълнено е и условието на чл.204 ал.1 от АПК, тъй като вредите се претендират от акт, издаден при упражняване на административна дейност - заповед, която е отменена по предвидения в закона съдебен ред с влязло в сила съдебно решение.

Съдът намира за неоснователни доводите на ответника, свързани с недопустимостта на иска, тъй като дейността по реализиране на дисциплинарна отговорност не е с публичен характер и не представлява управленска административна дейност по смисъла на АПК, респ. ЗОДОВ. Както е прието и в мотивите на Тълкувателно решение № 4 от 06.11.2023г. по т. д. № 4/2022г. на ОСС на ВАС, I и II колегия служебното правоотношение представлява комплексно правоотношение- от един юридически факт възникват две правоотношение – административно и трудово, като според Конституционния съд (решение № 12 от 11.11.2010 г. по к. д. № 5/2010г. на КС) административното правоотношение е водещо и определя специфичното проявление на трудовоправните институти, откъдето произтичат и разликите в правната уредба. С цитираното ТР ВАС приема, че разпоредбата на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ следва да се счита за приложима за обезщетение за неимуществени вреди от отменена като незаконосъобразна заповед за прекратяване на служебно правоотношение. По аргумент за по-силното основание, тази разпоредба е приложима и за обезщетение за неимуществени вреди от отменена като незаконосъобразна заповед за налагане на дисциплинарно наказание, какъвто е настоящият случай. В този смисъл е и практиката на смесени петчленни състави на съдии от ВКС и ВАС, сезирани на основание чл. 135, ал.4 АПК при спор за подсъдност между общ и административен съд в аналогични на настоящия случаи, в които еднозначно се приема, че правоотношенията между страните във връзка с държавната служба се основават на чл.1 и ал.2 от ЗДСл и са административни, а съгласно чл. 128 АПК на административните съдилища са подведомствени всички дела по искания за обезщетения за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи, а заповедта, с която се налага дисциплинарно наказание на държавен служител, съответно представлява административен акт. (Определение № 79 от 28.09.2018г. по гр. д. 72/2018г., 5-чл. с-в на ВКС и ВАС и др).

Основателността на иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ предполага установяване кумулативното наличие на визираните в разпоредбата предпоставки: незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на

административен орган или негови длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, настъпване на вреди от тях и причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и вредоносния резултат. Съгласно разпоредбата на чл.4 от ЗОДОВ, отговорността на държавата по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ може да бъде ангажирана само за имуществените и неимуществените вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. При недоказване, на която и да е от посочените предпоставки, обезщетение не се присъжда, като доказателствената тежест е за ищеца. По отношение на първия елемент - отменената заповед представлява властнически акт на административен орган при неговата административна дейност, както бе посочено по-горе. Неговата незаконосъобразност е установена с акт на съда – окончателно Решение № 4024 от 19.06.2023г. по адм. д. № 10808 по описа на АССГ за 2022г.

Относно втория елемент от отговорността - наличието на вреда: Съдържанието на понятието „вред“ не е дефинирано от законодателя въпреки употребата му в редица разпоредби на Закона за задълженията и договорите. Според трайното разбиране, наложило се в теорията и в съдебната практика, вредите са последици от засягане на субективни права, на защитени от правото блага, които не са предмет на права, както и от накърняване на фактически отношения, които правото защитава. Вредата представлява смущение, накърняване или унищожаване на благата на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние. Неимуществените вреди по естеството си увреждат личната сфера на субекта, те засягат личността, без значение в каква област на живота тя се изразява и в какво правоотношение или фактическо отношение встъпва като страна. Това са вреди на физиката, психиката, емоциите, чувствата, усещанията, „репутационни вреди“ и т.н.

Въз основа на свидетелските показания, изслушани в хода на съдебното производство, подкрепени от писмените доказателства – официални свидетелстващи документи - болнични листове и заповеди, настоящият съдебен състав приема, че в периода на издаване на заповедта за налагане на дисциплинарно наказание на ищеца и след това, в следствие на незаконното дисциплинарно наказание, ищецът е преживял негативни емоции – бил обиден, потиснат, унижен, угнетен, с накърнено достойнство. Негативното отношение към ищеца и отрицателните емоции, причинени от заповедта за налагане на дисциплинарно наказание се подкрепят освен от свидетелските показания и от факта, че на 11.11.2022г. е прекратено служебното правоотношение с ищеца, въпреки че от показанията на свидетеля С. се установи, че той продължава да преподава в друго висше училище.

Съдът не споделя възраженията на ответника за пристрастност на свидетелите, доведени от ищеца. Те не се намират в служебна или друга зависимост от него, подържали са отношения с него и са били свидетели на преживяванията му по време на дисциплинарното производство, познават го и са били част от академичния състав на Академията на МВР. Житейски логично и оправдано е преподавател, който дълги години е работил в Академията, не е бил наказван и е награждаван, да изпита описаните от свидетелите негативни емоции.

Показанията на свидетелите на ответника, от друга страна, следва да бъдат ценени с оглед факта, че те в момента се намират в служебно правоотношение с ответника, а част от тях звучат житейски нелогично, като това, че никой не е разбрал за

дисциплинарното производство.

Наличието на много дисциплинарни наказания в Академията на МВР не означава автоматично, че ищецът не може и не е преживял стрес, обида и огорчение, както и че не е била накърнена репутацията му. И четиримата свидетели твърдят, че ищецът е бил с отлична репутация, много уважаван, дългогодишен преподавател, многократно награждаван и никога не е наказван. Следователно, логично е издаването на незаконосъобразната заповед да е довело до накърняване на доброто му име, да се е почувствал обиден и огорчен, да е изпитал чувство на срам пред колегите, курсантите и близките си. Това се подкрепя и от представените болнични листове от 10.08.2022г и 12.08.2022г. с диагноза есенциална хипертония и хипертонично сърце без (застойна) сърдечна недостатъчност, издадени след запознаване на ищеца с обобщена справка рег. № 4581р-12337/04.08.2022г.

Всичко това налага извода, че в резултат на заповедта за налагане на дисциплинарно наказание Р. В. Я. е претърпял неимуществени вреди. Съдът приема, че състоянието му се характеризира с външни прояви, на които свидетелите са присъствали и за които дават показания, които се подкрепят и от събраните писмени доказателства. В тази връзка категоричен е изводът, че незаконосъобразната заповед е оказала негативно отражение върху психическото и физическо състояние на ищеца и неговата репутация.

Налице е и третата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника - причинно-следствената връзка между незаконосъобразната заповед и неимуществените вреди. В практиката на Върховния касационен съд, изразена в решение № 81/27.1.2006 г. по гр. д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, решение № 129/25.07.2005 г. по гр. д. № 2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че "...непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите". В тези случаи е налице причинна връзка по чл.4 от ЗОДОВ. Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоправния резултат. В конкретния случай вредите, които се претендират (доказаните психически/душевные страдания, засягане на доброто име) са пряка и непосредствена последица от отменената заповед за налагане на дисциплинарно наказания. Ако не бе издаден незаконосъобразният административен акт, ищецът не би претърпяла описаните негативни преживявания. Вредата се изразява в неблагоприятна последица, която накърнява правната сфера на ищеца.

На обезщетение подлежат вътрешните, душевни състояния тогава, когато справедливостта налага с оглед конкретните, обективно съществуващи обстоятелства във всеки един случай същите да бъдат възмездени. Понятието справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД не е абстрактно, а всякога е свързано с преценката на обективно съществуващи конкретни обстоятелства, с общественото разбиране за справедливост на даден етап от развитието на самото общество, а не със субективното усещане за причинена вреда. Съобразявайки естеството и характера на причинените страдания,

обективното състояние на ищеца, като произтичащо от незаконосъобразното дисциплинарно наказание, периодът, в който то е осъществено, и като взе предвид съдебната практика на ВАС, съдът намира, че справедливо е обезщетяване на причинените на ищеца неимуществени вреди в претендирания размер от 3000 лева, тъй като ищецът е доцент, доктор, дългогодишен преподавател в Академията на МВР, с безупречна репутация, не е наказван преди и многократно е награждаван, а породените негативни емоции у него са продължили и след издаване на заповедта. Това е съобразено и с актуалната практика на ВАС по казуси като процесния - така напр. Решение № 7182 от 11.06.2024 г. на ВАС по адм. д. № 1529/2024 г., III о.; Решение № 7281 от 4.07.2023 г. на ВАС по адм. д. № 10599/2022 г., III о. и др. Според съда посоченият размер най-точно и съответно ще овъзмезди претърпените морални вреди от ищеца и този размер съответства на конкретната преценка, направена от състава на база установените по делото факти и съобразно обществения критерий за справедливост.

Задължението за лихва има акцесорен характер и следва главното вземане. Предвид обстоятелството, че искът за заплащане на обезщетение е основателен, то и искът за заплащане на законната лихва върху главницата от датата на влизане в сила на съдебното решение за отмяна на заповедта - 19.06.2023 година до окончателното изплащане на сумата, е доказан и следва да бъде уважена от датата, от която се претендира в исковата молба – 27.06.2023г. съобразно с главния иск. В подкрепа на този извод е и т.4 то ТР № 3/2004 година на ОСГК на ВКС, според което, при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане, е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаемите административни актове.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 от ЗОДОВ, на ищцата следва да се присъдят направените по делото разноски, които са в размер на 610 лв. от които 10,00 лева държавна такса и съгласно чл.10, ал.3, изр.2 ЗОДОВ платеното в брой адвокатско възнаграждение – 600,00 лв.

Водим от горното, Административен съд София-град, I отделение, LXV състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, Академията на Министерството на вътрешните работи да заплати на Р. В. Я., ЕГН [ЕГН], от [населено място] обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 3000 лв., причинени от отменена като незаконосъобразна Заповед рег.№ 4581з-2281/ 07.11.2022г. на ректора на Академията на МВР, ведно с мораторна лихва за периода от 27.06.2023г. до датата за завеждане на исковата молба 16.04.2024г. в размер на 326,79 лв., както и законната лихва върху главницата от датата на завеждане на исковата молба (17.04.2024г.) до окончателното изплащане.

ОСЪЖДА Академията на Министерството на вътрешните работи да заплати

на Р. В. Я., ЕГН [ЕГН], от [населено място] направените по делото разноси в размер на 610,00 (шестстотин и десет) лева.

Решението подлежи на обжалване чрез Административен съд София-град пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: